

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิเคราะห์หลักเกณฑ์การลงรายการหนังสือชุดภาษาไทยนี้ ผู้วิจัยได้กำหนด
วิธีการวิจัยดังนี้

๑. กำหนดกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษา
๒. กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
๓. การเก็บรวบรวมข้อมูล
๔. การวิเคราะห์ข้อมูล

๑. กำหนดกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวอย่างกลุ่มประชากรที่ทำการศึกษา คือ

๑. หนังสือชุดภาษาไทย (ไม่รวมหนังสือชุดสำหรับเด็กและหนังสือชุดที่เป็นนวนิยาย)
ที่มีอยู่ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในประเทศไทย และหอสมุดแห่งชาติ รวม ๑๒ แห่ง คือ

๑. สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
๒. หอสมุดกลาง สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
๓. หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๔. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๕. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๖. สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร
๗. กองห้องสมุด มหาวิทยาลัยมหิดล
๘. สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง
๙. แผนกห้องสมุด มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตวังท่าพระ
๑๐. กองห้องสมุด มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
๑๑. สำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
๑๒. หอสมุดแห่งชาติ

โดยเลือกหนังสือชุดที่ห้องสมุดได้จัดทำบัตรรายการไว้แล้ว และใช้เกณฑ์ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากรเป็น ๒ ใน ๓ ของ จำนวนห้องสมุด ซึ่งได้เลือกหนังสือชุดภาษาไทยไว้ทั้งหมด ๗๐ ชุด (โปรดดูหน้า ๔๖-๑๐๓ ภาคผนวก ก.)

๒. บรรณารักษ์หัวหน้าฝ่ายจัดหมู่และทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทยของห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่าง ๆ และหอสมุดแห่งชาติ รวมทั้งสิ้น ๑๒ คน

๓. บัตรรายการหนังสือชุดภาษาไทย

๒. กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้คือ

๑. ศึกษาจากเอกสาร สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับหนังสือชุด

๒. ศึกษาหลักเกณฑ์การลงรายการบัตรหนังสือชุดโดยละเอียดจาก

ก. หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการแบบแองโกล-อเมริกัน ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๑

(Anglo-American Cataloguing Rules, AACR 1 1967)

ข. หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการแบบแองโกล-อเมริกัน ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๒

(Anglo-American Cataloguing Rules, AACR 2 1978)

ค. สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์ : หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทย

ฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร (พ.ศ. ๒๕๑๐)

ง. ชัมพร ทีชะระ : เลขหมู่และบัตรหลักสำหรับหนังสือภาษาไทย

(พ.ศ. ๒๕๑๗)

จ. สุวัฒน์ ส่องแสงจันทร์ : บัตรรายการและหลักเกณฑ์การทำบัตรรายการ

หนังสือภาษาไทย (พ.ศ. ๒๕๒๓)

๓. สํารวจบัตรรายการหนังสือชุดภาษาไทยของห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ใน

กรุงเทพมหานคร และหอสมุดแห่งชาติ เฉพาะบัตรหลักและบัตรเพิ่มชื่อหนังสือชุดที่ทางห้องสมุดจัดทำไว้สำหรับผู้ใช้ห้องสมุด

๔. นำข้อมูลเกี่ยวกับหนังสือชุดที่ได้จาก ๑-๓ มาสร้างแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย

ด้วย คำถาม ๒ ลักษณะ คือ คำถามที่กำหนดคำตอบให้เลือกกับคำถามที่เปิดโอกาสให้ตอบโดย

เสรี แบบสอบถามที่ใช้ แบ่งเป็น ๔ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ สอบถามเกี่ยวกับนโยบาย และหลักเกณฑ์ในการทำบัตรรายการหนังสือชุดภาษาไทยของห้องสมุด เพื่อจะได้ทราบถึงคู่มือการทำบัตรรายการหนังสือชุดภาษาไทยที่ห้องสมุดใช้ และทราบนโยบายในการทำบัตรเพิ่มชื่อหนังสือชุด ลักษณะของคำถามเป็นแบบกำหนดคำตอบให้เลือก

ตอนที่ ๒ สอบถามเกี่ยวกับวิธีทำบัตรรายการหนังสือชุดภาษาไทย โดยผู้วิจัยจะให้รายชื่อหนังสือชุดที่ใช้เป็น ประชากรซึ่งได้จากการเลือกกลุ่มตัวอย่างหนังสือชุดภาษาไทยที่มีอยู่แล้วในห้องสมุดมหาวิทยาลัย และหอสมุดแห่งชาติในกรุงเทพมหานคร รวม ๔ แห่ง มีรายชื่อหนังสือชุดทั้งหมด ๓๐ ชุด และขอความร่วมมือให้กรอดข้อมูลเฉพาะห้องสมุดมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาค ส่วนในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยใช้วิธีตรวจสอบข้อมูลด้วยตนเอง เพื่อจะได้ทราบว่าห้องสมุดมีหนังสือชุดภาษาไทยดังกล่าวหรือไม่ และได้ทำบัตรรายการหนังสือชุดภาษาไทยดังกล่าวอย่างไร

ตอนที่ ๓ สอบถามเกี่ยวกับรายละเอียดในการลงรายการบัตรหนังสือชุดภาษาไทย เพื่อเป็นการตรวจสอบว่า ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีทำบัตรรายการหนังสือชุดภาษาไทยในตอนที่ ๒ นั้น ทางห้องสมุดได้ให้รายละเอียดในการลงรายการบัตรหนังสือชุดภาษาไทย เหล่านี้ทั้งหมดที่เป็นบัตรหลักและบัตรเพิ่มชื่อหนังสือชุดอย่างไร ลักษณะของคำถาม เป็นแบบกำหนดคำตอบให้เลือก

ตอนที่ ๔ สอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ เพื่อจะได้ทราบความคิดเห็นของบรรณารักษ์ที่มีต่อการปฏิบัติงานของห้องสมุดในด้านการทำบัตรรายการหนังสือชุดภาษาไทยที่ยังคงปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน ตลอดจนปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขการลงรายการบัตรหนังสือชุดภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพ ลักษณะของคำถามเป็นแบบเปิดโอกาสให้ตอบโดยเสรี

๔. นำแบบสอบถามไปทดสอบ (pretest) กับบรรณารักษ์ห้องสมุดต่าง ๆ ๒ ครั้ง

คือ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๒๖

ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๒๖

และนำผลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามเพื่อความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม

๓. การรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น สำหรับห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานครและหอสมุดแห่งชาติ รวม ๔ แห่ง ผู้วิจัยได้ใช้วิธีแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง พร้อมด้วยหนังสือขอความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถาม และกำหนดวันที่จะไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาค ๓ แห่ง นั้น ผู้วิจัยได้ใช้วิธีส่งแบบสอบถามลงทะเบียนไปรษณีย์

ผู้วิจัยได้เริ่มแจกแบบสอบถาม จำนวน ๔ ฉบับ ในกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๒๖ และกำหนดวันรับคืนนั้นแต่ละแห่งจะไม่พร้อมกัน แต่เมื่อได้ติดตามทางถามแล้ว ได้รับคืนครบทั้ง ๔ ฉบับ เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๒๖ ส่วนแบบสอบถามที่ส่งไปห้องสมุดในส่วนภูมิภาค จำนวน ๓ ฉบับนั้น ส่งเมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๖ และกำหนดรับคืนภายในวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๒๖ เมื่อถึงกำหนดก็ได้ติดตามทางถาม และได้รับคืนครบทั้ง ๓ ฉบับ เมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๒๗

๔. การวิเคราะห์ข้อมูล

๑. รวบรวมข้อมูลการลงรายการในบัตรรายการหนังสือชุดที่ห้องสมุดต่าง ๆ ใช้เหมือนกันและใช้ต่างกัน

๒. นำข้อมูลที่เหมือนกันและต่างกันมาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ โดยใช้สูตร

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทนค่าร้อยละ

f แทนค่าจำนวนความถี่ในแต่ละรายการ

N แทนจำนวนคนทั้งหมดที่ตอบปัญหา

และนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์มาตรฐาน คือ หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการแบบเองโกล-อเมริกัน ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๒ (AACR 2)

๓. นำเสนอข้อมูลที่รวบรวมได้ในรูปตารางและคำบรรยาย และคำบรรยายประกอบตาราง สำหรับข้อมูลจากคำถามที่ถามถึงปัญหา ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ จะนำมาสรุปประเด็นสำคัญ